

*Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta
Puheenjohtaja*

5.12.2023

Dragoş PÎSLARU Dragoş
Puheenjohtaja
Työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokunta
BRYSEL

Asia: Lausunto kirjeen muodossa ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta (COM(2023)0512 – C9-0328/2023 – 2023/0311(COD))

Arvoisa puheenjohtaja

Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokuntaa on pyydetty antamaan edellä mainitussa menettelyssä lausunto valiokunnalle. Valiokunta päätti kokouksessaan 25. lokakuuta 2023 antaa kyseisen lausunnon kirjeen muodossa.

Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta käsitteli asiaa kokouksessaan 4. joulukuuta 2023 ja antoi kyseisessä kokouksessa lausuntonsa kirjeen muodossa¹. Se päätti pyytää asiasta vastaavaa työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa sisällyttämään jäljempänä esitetyt ehdotukset lainsäädäntömietintöönsä.

Kunnioitavasti

Anna CAVAZZINI
Puheenjohtaja

¹ Lopullisessa äänestyksessä olivat läsnä seuraavat jäsenet: Andrus Ansip (varapuheenjohtaja), Maria Grapini (varapuheenjohtaja), Maria-Manuel Leitão-Marques (varapuheenjohtaja), Pablo Arias Echeverría, Laura Ballarín Cereza, Biljana Borzan, Markus Buchheit, Maria da Graça Carvalho, Dita Charanzová, Deirdre Clune, Malte Gallée, Sandro Gozi, Eugen Jurzyca, Włodzimierz Karpiński, Morten Løkkegaard, Antonius Manders, Karen Melchior, Anne-Sophie Pelletier, Miroslav Radačovský, René Repasi, Andreas Schwab, Róza Thun und Hohenstein, Kim Van Sparrentak, Tom Vandenkendelaere, Marion Walsmann, Marco Zullo, Estrella Durá Ferrandis (työjärjestyksen 209 artiklan 7 kohdan mukaisesti), Ska Keller (työjärjestyksen 209 artiklan 7 kohdan mukaisesti).

EHDOTUKSET

Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta pyytää asiasta vastaavaa työllisyyden ja sosiaaliasioiden valiokuntaa ottamaan huomioon seuraavat ehdotukset:

1. Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta suhtautuu erittäin myönteisesti komission ehdotukseen direktiiviksi eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan vahvistamisesta. Tätä aloitetta on odotettu jo pitkään, ja sillä vastataan vammaisten kansalaisten huolenaiheisiin ja heidän pyyntöihinsä saada nauttia täydesti vapaasta liikkuvuudesta ja palvelujen saatavuudesta EU:ssa. Esteettömyyteen liittyvien kysymysten merkitystä valiokunnalle korostettiin sen äskettäisessä valiokunta-aloitteisessa mietinnössä AccessibleEU-keskuksesta². Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta muistutti mietinnössään, että esteettömyys ja saavutettavuus ovat välttämätön edellytys sille, että vammaiset henkilöt voivat täysimääräisesti nauttia ihmisoikeuksia ja perusvapauksia. Se on yksi EU:ta ja sen jäsenvaltioita oikeudellisesti sitovan vammaisten henkilöiden oikeuksista tehdyn yleissopimuksen yleisistä periaatteista.
2. Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta muistuttaa myös, että ehdotuksen perustana ovat sisämarkkinoiden arvot ja periaatteet. Ehdotuksella täydennetään palveluista sisämarkkinoilla annettua direktiiviä 2006/123³. Näin ollen ehdotuksen oikeusperustana ovat SEUT-sopimuksen 53 artiklan 1 kohta ja 62 artikla (jotka koskevat palveluja, joita tavallisesti tarjotaan korvausta vastaan sisämarkkinoilla), koska ehdotuksella annetaan kortinhaltijoille oikeus hyötyä yhdenvertaisesti kussakin maassa asuvien vammaisten henkilöiden kanssa palveluissa tarjottavista asianmukaisista ja erikoistuneista erityisehdoista/-kohtelusta.
3. Lisäksi ehdotuksella täydennetään esteettömyyttä koskevaa eurooppalaista säädöstä (direktiivi (EU) 2019/882)⁴ ja verkkopalvelujen saavutettavuusdirektiiviä (direktiivi (EU) 2016/2102)⁵, joilla kummallakin pyritään poistamaan ja ehkäisemään esteitä, jotka johtuvat jäsenvaltioiden erilaisista esteettömyysvaatimuksista. Esteettömyyttä koskevan eurooppalaisen säädöksen merkitys ehdotuksen taustana selitetään johdanto-osan 8 kappaleessa. Nämä säädökset ovat sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunnan tärkeitä saavutuksia edellisellä vaalikaudella, ja valiokunta haluaa korostaa niiden olevan edelleen merkityksellisiä esteettömyyttä koskevan keskustelun kannalta ja painottaa, että nämä perustavanlaatuiset saavutukset sisämarkkinoilla ovat tasoittaneet tietä vammaiskorttia koskevan ehdotuksen hyväksymiselle.
4. Mitä tulee niihin sisämarkkinoiden periaatteisiin, joille eurooppalainen vammaiskortti ja eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa perustuvat, sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta palauttaa mieliin komission kannan, joka on esitetty ehdotuksen johdanto-osan 22 kappaleessa ja jonka mukaan eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan

² 2022/2013(INI).

³ EUVL L 376, 27.12.2006, s. 36.

⁴ Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2019/882 tuotteiden ja palvelujen esteettömyysvaatimuksista, EUVL L 150, 7.6.2019, s. 70.

⁵ Direktiivi (EU) 2016/2102 julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta.

vastavuoroisen tunnustamisen olisi taattava vammaisille henkilöille täysi oikeus kansallisuudesta tai asuinpaikasta riippumatta hyödyntää matkustaessaan tai vieraillessaan toisessa jäsenvaltiossa erityisehtoja tai -kohtelua, joita yksityiset toimijat tai viranomaiset tarjoavat erilaisissa palveluissa, myös matkustajaliikenteessä, toiminnoissa ja järjestelyissä, myös silloin kun ne ovat maksuttomia, sekä mahdollisuus hyödyntää vammaisille henkilöille varattuja helpon pysäköinnin ehtoja ja järjestelyjä yhtäläisin ehdoin ja edellytyksin kuin ne, joista on säädetty vastaanottavan maan toimivaltaisten viranomaisten myöntämien kansallisten todistusten, vammaiskorttien tai muiden vammaisten henkilöiden vammaisaseman tunnustavien virallisten asiakirjojen perusteella.

5. Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta korostaa myös, että on tärkeää löytää parhaat keinot levittää tietoa vammaisten henkilöiden keskuudessa, jotta yhdestä jäsenvaltiosta tulevat vierailijat voivat helposti löytää tietoa oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan toisessa jäsenvaltiossa. Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta suhtautuu myönteisesti esteetöntä EU:ta koskevaan aloitteeseen ja katsoo, että siihen voisi sisältyä hyödyllistä tietoa eurooppalaisesta vammaiskortista ja eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden pysäköintiluvasta.
6. Eurooppalaisen vammaiskortin avulla voidaan lisätä tietoisuutta monimuotoisuudesta ja edistää vammaisten henkilöiden yhteiskunnassa osakseen saamaa hyväksyntää sekä vahvistaa vammaisten henkilöiden oikeutta vapaaseen liikkuvuuteen Euroopan unionissa. Vammaiskortti on erityisen hyödyllinen myös henkilöille, joiden vamma on näkymätön ja jotka joutuvat usein kohtaamaan asenteisiin liittyviä lisähaasteita.
7. Tällä välineellä taataan syrjimättömyys liikuttaessa EU-maiden välillä, luodaan varmuutta ja poistetaan hallinnollisia esteitä sekä vammaisilta henkilöiltä että yksityisten ja julkisten palvelujen, toimintojen ja järjestelyjen tarjoajilta. Pysäköintilupaa koskevan ehdotuksen vahvistamiseksi ja konkreettisten parannusten toteuttamiseksi vammaisia henkilöitä varten olisi perustettava uusi tietokanta, jolla vammaisille henkilöille tiedotetaan eri jäsenvaltioiden ja niiden alueiden, kaupunkien ja kuntien vammaisten pysäköintipaikkoihin liittyvistä eri pysäköintioikeuksista ja -säännöistä.
8. Vammaiset henkilöt kohtaavat edelleen merkittäviä vapaan liikkuvuuden esteitä muuttaessaan pysyvästi toiseen jäsenvaltioon työskentelemään tai opiskelemaan. Direktiivin 2 artiklan 2 kohtaan suositellaan näin ollen poikkeusta, jolla mahdollistetaan henkilöiden vammaisaseman väliaikainen tunnustaminen siirtymäajaksi ulkomaille työtä tai opiskelua varten muuttamisen yhteydessä sekä uuden jäsenvaltion suorittaman vammaisuusaseman uudelleenarvioinnin ajaksi. Poikkeusta on sovellettava myös henkilöihin, jotka osallistuvat EU:n liikkuvuusohjelmiin, kuten Erasmus+ -ohjelmaan.
9. Katsoo, että vammaisten työntekijöiden vapaan liikkuvuuden takaamiseksi ja vammaisten henkilöiden työmarkkinoille osallistumisen edistämiseksi eurooppalaisen vammaiskortin olisi oltava myös niiden vammaisten henkilöiden saatavilla, jotka matkustavat muihin jäsenvaltioihin työhön liittyvissä tarkoituksissa.
10. Komission ehdotuksen mukaisesti vastavuoroinen tunnustaminen on keskeinen

mekanismi ehdotuksen tavoitteiden saavuttamiseksi, joten kortinhaltijalta ei edellytetä lisätoimia. Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta tukee täysin tätä vammaisten henkilöiden oikeuksien parantamista sekä heidän riippumattomuutensa ja täysimääräisen yhteiskuntaan osallistumisensa edistämistä. Tämä on yksinkertainen tapa saavuttaa nämä tavoitteet ja noudattaa täysin sisämarkkinalainsäädännössä omaksuttua lähestymistapaa.

11. Samalla sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta suhtautuu myönteisesti komission kantaan, jonka mukaan tällaisten oikeuksien myöntämisen vammaisille henkilöille olisi perustuttava kansallisella tasolla jo myönnettyyn suojeluun eikä heikennettävä sitä, jotta voidaan vahvistaa vammaisten henkilöiden vapaata liikkuvuutta koskevien oikeuksien käyttöä. Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta suhtautuu siksi myönteisesti 2 artiklassa ja johdanto-osan 30 kohdassa ilmaistuun komission kantaan, jonka mukaan ehdotus ei vaikuta jäsenvaltion toimivaltaan arvioida ja tunnustaa vammaisasema ja myöntää erityisehtoja, kuten maksuton pääsy, alennetut maksut tai erityiskohtelu, vammaisille henkilöille ja/tai yhdelle tai usealle heitä saattavalle tai avustavalle henkilölle, henkilökohtaiset avustajat mukaan lukien. Ehdotus on vähimmäistason yhdenmukaistamista koskeva aloite, koska se ei estä jäsenvaltioita myöntämästä vammaisille henkilöille lisätunnustusta. Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta suhtautuu tähän lähestymistapaan myönteisesti. Valiokunta korostaa kuitenkin, että vähimmäistason yhdenmukaistamiseen perustuvaa lähestymistapaa ei saisi käyttää perusteluna kunnianhimoisempien säännösten välttämiseksi, ja kannustaa lisäksi jäsenvaltioita tekemään tiivistä yhteistyötä tällä alalla, jotta voidaan saavuttaa korkea integraation ja suojelun taso kaikille vammaisille EU:n kansalaisille.
12. Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta suhtautuu myönteisesti komission omaksumaan yhdistettyyn lähestymistapaan eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan muotoa koskevassa asiassa. Se suhtautuu myönteisesti digitaaliystävällisyyteen, joka on täysin yhdenmukainen muussa sisämarkkinalainsäädännössä, kuten verkkopalvelujen saavutettavuusdirektiivissä, omaksutun nykyaikaisen lähestymistavan kanssa. Kuten muillakin aloilla, on kuitenkin tärkeää varmistaa, että vammaiskortti ja eurooppalainen vammaisten henkilöiden pysäköintilupa ovat täysin ja helposti kaikkien käyttäjien, myös niiden, jotka eivät tunne digitaaliteknologiaa ja joille tällainen teknologia aiheuttaa haasteita, saatavilla ja ymmärrettävissä, jotta vammaisten henkilöiden lisäksi myös henkilöt, jotka avustavat heitä tai joita pyydetään avustamaan heitä, voivat ymmärtää välittömästi, miten on toimittava. Vammaiskortista olisi käytävä ilmi ainakin, minkä tyyppistä apua henkilö tarvitsee, ja parhaassa tapauksessa, mikä hänen vammansa on. Sen vuoksi kortissa olisi oltava selkeät tiedot ja myös kuvamerkit, joista käy ilmi, minkälaista apua tarvitaan.
13. Näin ollen sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta pitää myönteisenä komission selkeää kantaa, jonka mukaan saatavilla olisi oltava myös fyysinen kortti, jossa on digitaalisia elementtejä, joita voidaan lukea sähköisesti, ja kuten 6 artiklan 5 kohdassa ja 7 artiklan 6 kohdassa sekä johdanto-osan 26 kappaleessa todetaan, käyttäjälle olisi aina annettava mahdollisuus valita joko fyysinen tai digitaalinen kortti tai molemmat. On kuitenkin tärkeää korostaa, että vaikka pistekirjoitus sisältyy eurooppalaiseen vammaiskorttiin, se puuttuu eurooppalaisesta vammaisten henkilöiden

pysäköintiluvasta. Fyysisen eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan olisi oltava täysin esteetön, mukaan lukien pistekirjoituksen lisääminen itse korttiin. Eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan merkinnät olisi esitettävä pistekirjoituksella Marburgin järjestelmän mittoja käyttäen, minkä ansiosta käyttäjien olisi helpompi tunnistaa kortti.

14. Samalla sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta korostaa, että on tärkeää varmistaa eurooppalaisen vammaiskortin ja eurooppalaisen vammaisten henkilöiden pysäköintiluvan tehokkuus asianmukaisen tiedotuskampanjan ja paikallis- ja alueviranomaisten, myös poliisiviranomaisten, osallistumisen avulla.
15. Samalla kun taataan jäsenvaltioille oikeus myöntää kansallisia vammaiskortteja vammaisille henkilöille, sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta kannustaa komissiota harkitsemaan kansallisten ja eurooppalaisten vammaiskorttien yhdistämistä tulevaisuudessa.
16. Samalla sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta toteaa, että komissiolle on siirretty laaja valta muuttaa kortin standardoitua mallia, ja katsoo, että tämänsuuntaiset muutokset eivät saisi johtaa siihen, että käyttäjät ja kortin myöntämisestä vastaavat viranomaiset tulkitsevat asioita väärin, mikä vaarantaisi direktiivin tavoitteiden saavuttamisen.
17. Sisämarkkina- ja kuluttajansuojavaliokunta ehdottaa, että raportointi- ja uudelleentarkastelulausekkeeseen sisällytetään ei-tyhjentyvä luettelo erityisistä tulosindikaattoreista ja että siihen lisätään erityisesti vaikutus- ja tulosindikaattoreita, mukaan lukien vaikutus liikennealaan, viranomaisiin, toimielimiin ja julkisiin talousarvioihin sekä jakaumavaikutuksiin jäsenvaltioiden kesken, pelkästään sellaisten tuotossuuntautuneiden indikaattoreiden lisäksi kuin niiden jäsenvaltioiden lukumäärä, jotka ovat saattaneet direktiivin osaksi kansallista lainsäädäntöään, eurooppalaisten vammaiskorttien lukumäärä ja jäsenvaltioiden myöntämien eurooppalaisten vammaisten henkilöiden pysäköintilupien määrä. Myös direktiivin määrällisiä kustannuksia ja hyötyjä koskevat tiedot olisivat hyödyllisiä. Näiden lisäysten tarkoituksena on arvioida paremmin direktiivin saattamista osaksi kansallista lainsäädäntöä ja sen soveltamista sekä edistää vankempaa ja tietoon perustuvaa päätöksentekoprosessia.

LIITE: LUETTELO YHTEISÖISTÄ TAI HENKILÖISTÄ, JOILTA VALMISTELIJA ON SAANUT TIETOJA

Valmistelijana toimiva puheenjohtaja ilmoittaa yksinomaisella vastuullaan, ettei hän ole saanut tietoja miltään yhteisöltä tai henkilöltä, joka olisi mainittava tässä liitteessä työjärjestyksen liitteessä I olevan 8 artiklan mukaisesti.